

Η Σιάτιστα των εθνικών αγώνων

Η παρουσία της Σιάτιστας στα ιστορικά δρώμενα της Ελλάδας είναι αισθητή.

Η πόλη είναι γεμάτη μ' αγάλματα παιδιών της που έδωσαν το παρόν στους αγώνες της πατρίδας. Μερικά από αυτά τα αναφέρουμε στη συνέχεια.

Προετοιμασία του 1821: Θεοχάρης Τουρούντζιας, συμμάρτυρας του Ρήγα

Επανάσταση του 1821: Συμμετοχή στην Επανάσταση του Ολύμπου και του Βερμίου

Επανάσταση της Μακεδονίας του 1878 : Καπετάνισσα Περιστέρα

Μακεδονικός Αγώνας: Εθνική Επιτροπή, Παύλος Νεράντζης ή καπετάν Περδίκας

Αποτίναξη του τουρκικού ζυγού: 4η Νοεμβρίου 1912

Κατοχή- Εθνική Αντίσταση: Μάχη του Φαρδύκαμπου

Έχετε τη δυνατότητα να δείτε περισσότερες πληροφορίες στις επόμενες σελίδες:

Η Σιάτιστα των εθνικών αγώνων

Θεοχάρης Τουρούντζιας (1776-1798) συμμάρτυρας του Ρήγα Φεραίου.

Φωτογραφία Γ. Λογδανίδη

«Εκ διαφόρων ιστορικών πηγών πληροφορούμεθα ότι ο Θεοχάρης Γ. Τουρούντζιας ήτο έμπορος ηλικίας 22 ετών, άγαμος νεώτατος πάντων των μαρτυρησάντων οπαδών του <Ρήγα Φεραίου>, θερμόν άρα έχων το αίμα και ευτολμότερον το φρόνημα. Συνελήφθη εις Βουδαπέστην και εκομίσθη την 17ην Ιανουαρίου εις Βιέννην. Κατά την ανάκρισιν υπό της Αστυνομίας της Βιέννης όπως οι άλλοι οπαδοί του Ρήγα ούτε και αυτός δεν διενοήθη ν' αποκρύψη την προς τον Ρήγαν φιλίαν του, την μετ' αυτού σύμπραξιν και τον πόθον της ελευθερίας και με τον αυτόν τόνον θερμής φιλοπατρίας ωμολόγησεν ότι εγνώριζε το κίνημα και ότι δεν ήτο άγνωστος εις αυτόν ο σκοπός του Θουρίου ύμνου «Ως πότε παλληκάρια», τον οποίον είχε αντιγράψει και απαγγείλει ή ψάλει πολλάκις. Το τραγικό τέλος του ενθουσιώδους τούτου τέκνου της Σιατίστης είναι γνωστόν εκ της Ιστορίας, υπέστη δηλονότι και ούτος τον μαρτυρικών θάνατον του στραγγαλισμού εν ταις φυλακαίς του Βελιγραδίου μετά του Ρήγα και των λοιπών έξι συναθλητών του, κατά το 1798, την νύκτα της 11ης προς την 12ην Ιουνίου.

(απόσπασμα από το βιβλίο ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ του Ι.Αποστόλου).

Η Σιάτιστα των εθνικών αγώνων

Επανάσταση του 1821:

Συμμετοχή στην επανάσταση του Ολύμπου και του Βερμίου

Νικόλαος Κασομούλης

...Τέλος το εσπέρας έφθασα εις την Σιάτισταν, εις την Μητέρα μου, εις τας αδελφάς μου, εις τους πατριώτας μου, εις τους συμμαθητάς μου και διδασκάλους μου, αφού δέκα χρόνους δεν με είχαν δει...

(απόσπασμα από τα ΕΝΘΥΜΗΜΑΤΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ του Ν. Κασομούλη).

..... Έτσι λοιπόν ο Κασομούλης διορίστηκε ως πληρεξούσιος των Σιατιστινών να παρευρεθή στη σύσκεψη των καπεταναίων στην Καστανιά, όπου έμελλαν να συνέλθουν, για να συσκεφτούν για το μέτρο που ήθελαν λάβη και θεωρήθη καλόν στη σύσκεψη αυτή να παραβρεθή και ένας από τους προκρίτους της Σιάτιστας. Από τη Σιάτιστα ο Κασομούλης έφυγεν ύστερα από 5 μήνες και άφησεν απαρηγόρητες τις μικρές αδελφές του, Αικατερίνη και Σουλτάνα, τη μητέρα του (μητρυιά) Αλεξάνδρα και τους άλλους συγγενείς του.

(απόσπασμα από το έργο του Φίλιππου Ζυγούρη, Ιστορικά σημειώματα περί Σιατίστης).

ΕΝΘΥΜΗΜΑΤΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ
ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΑ 1821 ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ 1833

ΕΠΟΧΗ ΔΕΥΤΕΡΑ-1821-1827

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

1820-21—'Ο συγγραφέας Ευχρώσι. Ιμφορικὴν ἀποστολὴν εἰς Αἴγυπτον—
Μνεῖται Φιλίππου Ζυγούρη—'Αναχωρεῖ εἰς Σέρρας—'Ανήγοντο δια-
δόσεις, μυστικῶς ἀπερρονεῖται—Μετὰβασις τοῦ συγγραφέως εἰς
Σιάτισταν—'Επανάστασις βορείας 'Ελλάδος—'Πρώται
ἀποτυχῖαι—'Εξακολούθησις τῆς πολιορκίας
τῶν Ἰωαννίνων.

ἔπειτα ὁ Μωσχοδικός) πόλεμος μετὰ τὸν Τούρκον, καὶ τὸ ἐπισημεῖν εἶναι βέβαιον.
Τέλος τὸ εσπέρας ἔφθασα εἰς τὴν Σιάτισταν, εἰς τὴν Μητέρα μου, εἰς τὰς
ἀδελφάς μου, εἰς τοὺς πατριώτας μου, εἰς τοὺς συμμαθητάς μου καὶ διδασκάλους

Η Σιάτιστα των εθνικών αγώνων

Φωτογραφία Γ. Λογδανίδη

Επανάσταση της Μακεδονίας του 1878 : Καπετάνισσα Περιστέρα

(Περιστέρα Κράκα, αρχηγός επαναστατικού σώματος, την περίοδο της επαναστάσεως του 1878 στη Μακεδονία.)

Άγαλμα της θρυλικής για μας τους Σιατιστινούς καπετάνισσας Περιστέρας. Αδελφή του καπετάν Κράκα. Όταν ύστερα από προδοσία θανατώθηκε μαρτυρικά ο αδελφός της, ανέλαβε η ίδια την αρχηγία του ανταρτικού σώματος και έγινε ο φόβος των Τούρκων, τόσο πολύ ώστε αναγκάστηκαν να συνθηκολογήσουν μαζί της. Της πρόσφεραν αμνηστία, σταμάτησε τη δράση της, έζησε για λίγο ήρεμα στη Σιάτιστα. Όμως αργότερα οι Τούρκοι το μετάνοιωσαν και αιφνιδιαστικά περικύκλωσαν το σπίτι της. Η πανέξυπνη γυναίκα τους αντιλήφθηκε και...πέταξε μακριά τους, στην ελεύθερη Θεσσαλία.

Η Σιάτιστα των εθνικών αγώνων

Παύλος Νεράντζης ή καπετάν Περδίκας

Οπλαρχηγός στο Μακεδονικό Αγώνα

Ο Παύλος Νεράντζης γεννήθηκε στη Σιάτιστα. Ήταν πετυχημένος δερματέμπορος στη Θεσσαλονίκη και Τρίκαλα. Την άνοιξη του 1905 μπήκε στο Μακεδονικό Αγώνα με το πολεμικό όνομα Παύλος Περδίκας.

Η πρώτη του εμφάνιση έγινε στα Κορέστια και στα Καστανοχώρια. Ήταν αρχηγός ανταρτικού σώματος 10 Σιατιστινών νέων, από τα πρώτα που είχαν σχηματισθεί στην περιοχή. Η συμμετοχή του στο Μακεδονικό Αγώνα ήταν σημαντική και κύρια στη μάχη της 6ης Αυγούστου 1905 στη Βλάστη εναντίον Τούρκων και συμμορίας Βουλγάρων. Μετά το κίνημα των Νεοτούρκων του 1908 και την αμνηστία που δόθηκε στους αγωνιστές άφησε τα κρησφύγετα και γύρισε στο παλιό του επάγγελμα: άνοιξε εμπορικό στο Άργος Ορεστικό.

Δυστυχώς η αμνηστία ήταν φαινομενική. Οι Τούρκοι ανάγκασαν τον Παύλο Περδίκας να γυρίσει στη Σιάτιστα, εγκαταλείποντας την επιχείρησή του στο Άργος Ορεστικό, χωρίς καμιά αποζημίωση. Στη Σιάτιστα το βράδυ της 1ης Οκτωβρίου 1911 τον δολοφόνησαν.

Η Σιάτιστα των εθνικών αγώνων

Αποτίναξη του τουρκικού ζυγού: 4^η Νοεμβρίου 1912

Φωτογραφία Γ. Λογδανίδη

Καθώς η Σιάτιστα είναι ανυπόμονη δεν περιμένει την έλευση του τακτικού ελληνικού στρατού για να ελευθερωθεί, αλλά μόνη της στις 12 του Οκτώβρη του 1912 υψώνει την ελληνική σημαία, διώχνει τις τουρκικές αρχές και λεύτερη υποδέχεται τα προσκοπικά σώματα των Μακρή και Καραβίτη.

Στις 19 του Οκτώβρη του 1912 στην εκκλησία του προφήτη Ηλία –η εκκλησία του Αγίου Δημητρίου έχει καεί το 1910- γίνεται επίσημη δοξολογία για την απελευθέρωση και η πόλη ευχαριστεί τον Θεό και τους προστάτες αγίους. Οι τούρκοι όμως ξαναγυρίζουν, θα επιχειρήσουν ανεπιτυχώς στις 4 Νοεμβρίου 1912 την ανακατάληψη της πόλης.

Κι έτσι ο συνταγματάρχης Ν. Κλαδάς σε έκθεσή του θα αναφέρει:

«Ο Ελληνικός στρατός εξησφάλισε και εμονιμοποίησε την ελευθερίαν της Σιατίστης, αλλά δεν την απηλευθέρωσεν υπό την καθαράν σημασίαν του στρατιωτικού όρου, καθ όσον η ενθουσιώδης αύτη πόλις απηλευθερώθη μόνη της».

Η Σιάτιστα των εθνικών αγώνων

Φωτογραφία Γ. Λογδανίδη

Κατοχή -Εθνική Αντίσταση-Μάχη του Φαρδύκαμπου

Μνημείο Φαρδύκαμπου. Ανάμνηση των μαχών της Βίγλας και του Φαρδύκαμπου (4-6 Μαρτίου 1943), όταν οι κάτοικοι της Σιάτιστας και της γύρω περιοχής, με την καθοδήγηση της μοναδικής στην πόλη αντιστασιακής Οργάνωσης, του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, αψηφώντας τις συνέπειες της Κατοχής, χτύπησαν και αιχμαλώτισαν έναν ιταλικό λόχο πρώτα κι ύστερα ολόκληρο και πάνοπλο τάγμα Ιταλών.